

HET GROENBLAUW VLIESJE, EEN JUWEELTJE OP EEN KROONJUWEEL

Bert Tolsma

Couwenhoven 43-16, 3703 EH Zeist

Tolsma, L.P. 2002. *Byssocorticium atrovirens*, a jewel in one of the crown jewels. *Coolia* 45(3): 137-138.

Byssocorticium atrovirens was found on the underside of an oak twig on the ground on the Sterkenburg estate in the province of Utrecht, The Netherlands.

Het landgoed Sterkenburg aan de Langbroeker Wetering in het Kromme Rijn-gebied begint zo langzamerhand faam te krijgen als vindplaats van wel heel bijzondere paddestoelen. Op 3 september 1999 vond Gerard de Vries er de Gelige ruigsteelboleet (*Leccinum crocipodium*). Dit jaar, op de NMV-excursie van 15 september 2001, vonden we een russula die door Peter-Jan Keizer elders in deze Coolia nog uitvoerig beschreven wordt, nl. *Russula carminipes*. In het Overzicht van de Paddestoelen in Nederland (Arnolds *et al.*, 1995) kunt u lezen hoe zeldzaam deze soort is: "niet met zekerheid uit Nederland bekend". Nu wel.

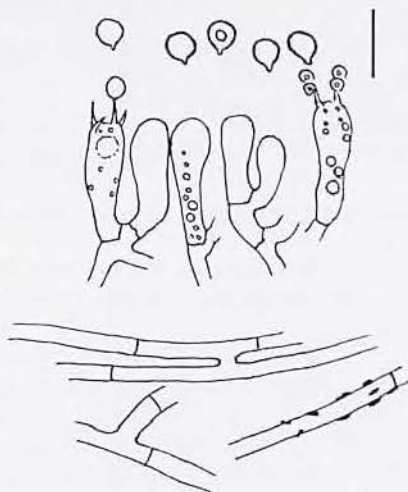
Omdat het landgoed jarenlang niet toegankelijk was is de kennis erover dan ook niet groot. In het tweede nummer van *Coolia* 40 (1997), waarin een zeer bruikbaar overzicht van de verspreiding van kleibospaddestoelen in de provincie Utrecht staat (Dool *et al.*, 1997), worden van dit landgoed bijzondere soorten genoemd die daar tot 1967 als laatste vondst zijn genoteerd; daarna niets meer. Daar lijkt nu dus verandering in te komen: de Utrechtse mycologen hebben het landgoed (her)ontdekt. Hoewel vanaf de weg niet te zien, is er een route rondom het landgoed uitgezet die erg interessant is. Het landgoed, 4 km ten zuiden van Driebergen met aan de weg de opvallende duiventil, staat op de lijst van kroonjuwelen en door de recente vondsten is deze kwalificatie zeker gerechtvaardigd. De vondst op 5 december (!) 2001 van *Byssocorticium atrovirens*, het Groenblauw vliesje, is daar mede debet aan.

't Was zo'n dag waarop je de spanningen van de aanstaande avond probeert de baas te blijven door de natuur in te gaan en dat werd in dit geval het landgoed Sterkenburg. Je kijkt nog eens goed op de plek waar *Russula carminipes* op 15 september werd gevonden, overtuigd dat dit praktisch onmogelijk is, maar wie weet, *Russula fragilis* stond er ook nog in behoorlijke aantallen. Soms tilde ik een paar takken op en echt, verblindend mooi, een plakkaat van ongeveer 10 bij 4 cm op de onderkant van een eikentak, met groenblauw heb je niet omschreven wat je dan aan intensiteit van kleuren ziet. In de gauwigheid nog een paar takken meegenomen waarop *Bisporella citrina* (Geel schijfzwammetje), *Nectria episphaeria* (Kogelmeniezswammetje) en *Resupinatus applicatus* (Harig dwergoortje) en toen naar huis achter het microscoop. Een dun vliesje, bestaande uit rechte hyfen (athelioïd), deze vertakt, dun- tot iets dikwandig, zonder gespen, 1,8-3 µm breed, soms geïncrusteerd. Basidiën clavaat (knotsvormig), met gesp, 4-sporig, meestal dunwandig, 16-26 x 4,5-5,4 µm. Sporen blauw (kleur komt ook verspreid door alle andere elementen voor), iets dikwandig, glad, met duidelijke apiculus en centrale oliedruppel, subglobuleus, 3-4(-4,5) µm diameter. Ik moet eerlijk toegeven dat ik toen niet erg wetenschappelijk ben gaan bladeren in Breitenbach & Kränzlin deel 2, en al snel bij plaat

70 stootte op *Byssocorticiu pulchru* die in het Duits groenzwart genoemd wordt. De begeleidende tekst verwees naar *B. atrovirens*, die qua sporenmaten beter klopte. Natuurlijk Bernhard de Vries gebeld, want zijn geest zweeft toch boven de korstjes, nietwaar? Bernhard reageerde enthousiast, maar wilde uiteraard materiaal zien dat ik hem toestuurde en inderdaad, *B. atrovirens* was een juiste determinatie. En cadeautjes met Sinterklaas?.... hij bestaat echt! En Bernhard? ... bedankt voor jouw aandeel in het beschrijven en tekenen van de microscopische details.

Literatuur:

- Arnolds, E.J.M., Kuyper, Th.W., Noordeloos, M.E. 1995. Overzicht van de paddestoelen in Nederland. Uitg. Nederlandse Mycologische Vereniging.
- Breitenbach, J., Kränzlin, F. 1986. Pilze der Schweiz. Band 2 Nichtblätterpilze. Verlag Mykologia, Luzern.
- Dool, E. van den, Veerkamp, M.T., Keizer, P.J. 1997. Kleibospaddestoelen III. Utrechtse kleiboslanen – 'bijzondere' soorten, vroeger en nu. *Coolia* 40: 73-133.

Figuur 1: *Byssocorticiu atrovirens* (Fr.:Fr.) Sing.. Deel van het hymenium, sporen en hyfen (deels geincrusteerd). Maatstreepje = 10 µm.

VRIJWILLIGER OP HET NATIONAAL HERBARIUM?

Op het Nationaal Herbarium in Leiden is grote behoefte aan helpende handen. Mede door donaties van privé-herbaria en diaverzamelingen van enkele prominente (ere-)leden van de Nederlandse Mycologische Vereniging ligt er een enorme hoeveelheid werk dat door de vaste staf van het instituut niet of maar mondjesmaat kan worden verricht. Het gaat daarbij vooral om herbarium materiaal dat moet worden ingepakt en geëtiketteerd zodat het in de collectie kan worden opgenomen en toegankelijk wordt voor onderzoek. Vaak gaat het hierbij om waardevol materiaal dat de basis vormt voor het werk aan de *Flora agaricina neerlandica* en het karteringsonderzoek van de NMV. Daarnaast hebben we duizenden dia's die moeten worden geëtiketteerd, opgeborgen en gecatalogiseerd. Een klein groepje enthousiaste leden van de NMV helpt ons al jaren om de achterstanden weg te werken, maar desondanks is er grote behoefte aan meer steun in deze vorm. Heeft u een halve of hele dag per week over en woont u een beetje in de buurt van Leiden, sluit u dan aan bij het groepje vrijwilligers. Uw steun is voor ons onontbeerlijk!

Neem voor informatie contact op met Chiel Noordeloos, tel. 071-5274736 of 0182-538684 ('s-avonds); E-mail: noordeloos@nhn.leidenuniv.nl